

Motto:

Seděly žáby v kaluži,
hleděly vzhůru k nebi,
starý jim žabák učený
odvíral tvrdé lebi.

Jak vidím XXVIII. Ebicykel 2011 „Memoriál F. Vaclíka a Pocta M.R. Štefánikovi“

/ článok pre časopis Kozmos, v závere rozšírený o poéziu luk a hájú...../

Kysucké Nové Mesto- Námestovo- Dolný Kubín- Kláštor pod Znievom- Predmier- Nové Mesto nad Váhom- Sobotište- Modra

Freddy Vaclík (1942 – 2010) amatérsky astronóm z Borovian u Českých Budějovic, zakladajúci člen Ebicyklu, ktorý žiaľ minulý rok nečakane podľahol zákernej chorobe

Generál Milan Rastislav Štefánik (1880 – 1919) významná osobnosť slovenského národa, astronóm, cestovateľ, vojak a generál francúzskych légii, letec, politik. Spolu s Tomášom Garriguem Masarykom a Eduardom Benešom sa zaslúžil o vznik prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov. Jeho dlho očakávaný povojnový návrat domov vyústil v tragédiu keď s troma talianskymi letcami zahynul 4.mája 1919 v Ivanke pri Dunaji.

Tohoročná „spanilá jazda“ 28.ročníka Ebicyklu sa začala 9.júla 2011 v Kysuckom Novom Meste a oficiálne sa hlasným huláááá ukončila 16.júla na AÚ AV v Modre. V rámci ebilógu však nasledujúce ráno väčšina peletónu pokračovala cez Ivanku pri Dunaji do našej „krásavice na Dunaji“, do Bratislavy. Spomenula som už, že Ebicykel 2011 bol memoriálom Františka Vaclíka, ale predovšetkým poctou M. Rastislavovi Štefánikovi.

A tak sme postupne navštívili Štefánikove rodisko v Košariskách, vyšplhali sa k mohyle na Bradle, poklonili sa pri pamätníku v Ivanke pri Dunaji. Cesta nás zaviedla aj do Predmieru na Považí, kde sa nachádza najstaršia a najväčšia generálova socha na Slovensku. V Košariskách sme p. riaditeľke múzea slávnostne odovzdali pamätne predmety z expedície na Tahiti, ktorú absolvovali piati Ebicyklisti v marci tohto roku. Veľmi emotívnym zážitkom sa pre nás stala návšteva u pána RNDr., Františka Keleho CSc., významného slovenského horolezca, cestovateľa, publicistu, geografa. Tento nositeľ Krištáľového krídla a veľmi príjemný človek, ktorý chalupárči neďaleko Brezovej pod Bradlom sa v r. 1994 zaslúžil o osadenie pamätníka v hlavnom meste súostrovia francúzskej Polynézie na Tahiti v Papeete. Bol tam nainštalovaný na pamiatku hvezdárničky, ktorú v r. 1910 zriadil Štefánik a ktorá tam stála až do r. 1948 kým nevyhorela. Pán Kele sa nám priznal že o osobe Štefánika mal minimálne vedomosti až do chvíle, keď sa počas horolezeckej expedície na Mont Blanc /bolo to v r. 1955/ stretol s franc. horolezcami, a v prvom okamihu mal z ich pochvalných rečí o Štefánikovi pocit, že to musel byť významný horolezec, športovec, skúsený Alpinista a nie vedec a astronóm.

Tento ročník mal niekoľko unikátnych a veľmi zaujímavých stretnutí s astronómiami. Popri milých stretnutiach s pracovníkmi hvezdárni- v Kysuckom Novom Meste, Modre, Sobotišti podarilo sa nájsť na etapových trasách pre Ebicyklistov nových amatérov astronómov, objaviť nejednu technickú pamiatku.

V najchladnejšej obci SR v Oravskej Lesnej nám pán Mojmir Murin ukázal niekoľko vlastnoručne zhotovených ďalekohľadov/ Newtony 610/3000., 317/1500mm, refraktor 270/4220mm/. V Prečine sme sa stretli s pánom Borisom Kardošom, ktorý sa špecializuje na astrofotografiu. Nemenej zaujímavé boli fotografie Slnecnej aktivity v Plevníku - Drienové, ktoré spracoval Ing. Marián Mičuch, vedúci AK Juraja Bárdyho. Pozorovateľňa M. R. Štefánika pri Gymnáziu V.P. Tótha v Martine, ktorú spravuje prof. Ivan Šabo je zasa zameraná na popularizáciu astronómie a experimentálnej fyziky. V meste Matúša Čáka sme okrem krátkej zastávky v parku M. R. Štefánika absolvovali ďalšiu prehliadku pozorovateľne v areály SŠ a v Gymnáziu Ľudovíta Štúra v Trenčíne nás prijala pani prof. RNDr. Zdenka Baxová. No a na záver, hosťiteľmi v Novom Meste nad Váhom boli RNDr. Jozef Bezák a manželia Gurnákovci a na ich podnet sa v miestnom kultúrnom stredisku uskutočnilo stretnutie J. Grygara s verejnosťou.

Vedeli ste, že na Kysuciach v Starej Bystrici sa nachádza najväčšia drevená socha na Slovensku? Je to Slovenský Orloj, ktorého celková kompozícia znázorňuje sediacu Madonu, Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska. Je celkom možné, že ste počuli o Skanzene vo Vychylovke a o jej svetovom unikáte, úzko koľajovej železnici. Povieť Vám pravdu, že v tomto prípade sa hodí dodať...lepšie raz vidieť ako päť krát počuť. A prečo? Všimla som si u mnohých ebikolegov tajomné úsmevy, podobné detským, keď sa im niečo veľmi páči, len to nevedia popísať...myslím, že všetci verili, že tohoročný Ebicykel bude zaujímavý, ale potvrdzujem, že to čo nasledovalo prekonallo všetky očakávania.

Hneď po skončení prvej etapy v Námestove nám hejtman J. Grygar oznámil, že súčet odjazdených tzv. „ebi kilometrov“ dosiahol 768 800 km. V 80.- tich rokoch minulého storočia nik nevedel odhadnúť koľko sezón Ebicykel pretrvá. Vtedy vznikol bláznivý nápad prebicyklovať sa spoločne zo Zeme na Mesiac a práve nastal slávnostný okamih, keď sme sa opäť vrátili z neobývaného Mesiaca na Modrú planétu. Teraz riešime dilemu, aký cieľ expedície na bicykloch vymyslieť aby sme dôsledku vesmírnych vzdialeností nestvrkli niekde za prvým oblakom na nehostinnom telese. V tento večer bolo tiež do historických pamätí Ebicyklu zapísané, že sa do ebipeletónu po 21 ročnej neúčasti vrátil RNDr. Jeník Hollan, prezývaný Markytánka Ebicyklu a spolu s ním po 15 rokoch Josef Vondrouš, alias Zvied, PaeDr., alebo Mistr Ukrajina. Nakoľko sú to obaja zakladajúci členovia spanilej jazdy, dlho do noci sa spomínalo najmä na veselé a neopakovateľné chvíle prvých ročníkov.

Žiaľ nie všetky spomienky ebicyklistov sa viažu iba na veselé udalosti. V r. 1994 Robo Rosa, v tom čase zamestnanec časopisu Kozmos, pri zjazde z Fačkovského sedla spadol tak nešťastne, že napriek okamžitej pomoci lekára skončil počas prevozu do nemocnice. A tak sme na pamiatku kamaráta, výborného športovca a cyklistu absolvovali v r. 2011 skoro totožnú etapu so začiatkom v Kláštore pod Znievom a cieľom v Predmieri / v r. 1994 bol cieľ v Považskej Bystrici/.

I napriek faktu, že Spanilá jazda je týždeň trvajúca aktívna forma dovolenky a žinenka v telocvični je nadštandard nocľazníkov, opäť pribudli nováčikovia, dokonca dvaja zo zámoria. V tomto roku sa ku nám pridala Janet Good z Veľkej Británie, Peter Kukol, arizonský občan s čs. koreňmi, S.Chrpová, šéfredaktorka časopisu Cykloturistika...všetky ďalšie podrobnosti, fotografie a informácie o uplynulom 28.ročníku Ebicykla budú postupne pribúdať na adrese www.ebicykl.cz .

Z.D.E. na 29.ročníku Ebicyklu 2012 po ebitrasách na západ od rieky Moravy.

Seděly žáby v kaluži (Písně kosmické)

Seděly žáby v kaluži,
hleděly vzhůru k nebi,
starý jim žabák učený
odvíral tvrdé lebi.

Vysvětloval jim oblohu,
líčil ty světlé krtky,
mluvil o pánech hvězdářích
zove je "Světa krtky".

Pravil, že jejich hvězdný zkum
zvláštní je mírou veden,
dvacet že milionů mil
teprv jim loket jeden.

Tedy že, řekněm pro příklad
- věříme-li v ty krtky -,
k Neptunu třicet loket je,
k Venuši jen tři čtvrtky.

Rozmluvil se pak o Slunci
- žáby jsou divem němý -,
ze Slunce že by nastroahal
na tři sta tisíc Zemi.

Slunce že velmi slouží nám,
paprskovými klíny
štípajíc věčnost na rok a
směnkové na termíny.

O kometách že těžká řeč,
rozhodnout že to nechce,
míní však, že by nemělo
soudit se příliš lehce.

Nejsou snad všecky nešťastny,
nejsou snad zhoubny všecky,
o jedné ale vypráví
sám rytíř Luběňeckí:

sotva se její paprsky
odněkud k nám sem vdraly,
vskutku se v glinské hospodě
hanebně ševci sprali.

O hvězdách potom podotknul,
po nebi co jich všude,
skoro že samá slunce jsou,
zelené, modré, rudé.

Vežmem-li pak pod spektroskop
paprsek jejich světla,
že v něm naleznem kovy tyž,
z nichž se i Země spletla.

Umlknul. Kolem horlivě
šuškají posluchači.
Žabák se ptá, zdaž o světech
ještě cos zvědít ráči.

"Jen bychom rády věděly,"
vrch hlavy poulí zraky,
"jsou-li tam tvoři jako my,
jsou-li tam žáby taky!"

Charakteristika sbírky

Z vědeckého hlediska se jedná o verše, které jsou víceméně v souladu s vědeckým poznáním, tak jak bylo známo v Nerudově době. Podle názoru Pavla Suchana z Astronomického ústavu AV ČR neobsahují Písně kosmické věcné chyby a jsou bezchybné dodnes.^[1]

Jan Neruda měl dobré znalosti o tehdejší astronomii. Jejím základům vyučoval i bratry Fričovy, pozdější zakladatele [Hvězdárny v Ondřejově](#). Dnes stojí na pozemku hvězdárny [busta Josefa Jana Friče](#) s žábou a za ní v pracovně lze číst nápis "*Jsou-li tam žáby taky*", z básně sbírky.^[1]

Na palubě raketoplánu

Díky astronautu [Andrew Feustelovi](#), který se účastní mise [STS-125](#), [raketoplán Atlantis](#) vynesl do [vesmíru českou vlajku](#) a český a anglický výtisk *Písní kosmických*. České vydání je téměř 90 let staré. Matka astronautovy manželky je Češka pocházející ze [Znojma](#), její otec pak Ind.^[2]